

การพัฒนาแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย

Development of Strategies Promoting Servant Leadership for School Administrators at Chiang Rai International Christian School (CRICS)

วันที่รับบทความ: 28 ก.ค. 64

วันที่แก้ไขบทความ: 30 พ.ค. 65

วันที่ตอบรับ: 2 มิ.ย. 65

จิราพร จันทร์เนย์¹

Jiraporn Junnoey¹

ประเวศ เวชชะ²

Prawet Wetcha²

พูนชัย ยาวีราช³

Phoonchai Yawirach³

บทคัดย่อ

การพัฒนาแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำ
การบริหารการศึกษา โรงเรียน คริสเตียนนานาชาติเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอ

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2563)

¹ Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. (2020).

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)

² Assistant Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education,
Chiang Rai Rajabhat University. (Advisor)

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)

³ Assistant Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education,
Chiang Rai Rajabhat University. (Co Advisor)

แนวทางเชิงกลยุทธ์ในการส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า 1) การประเมินสภาวะการณ์ พบว่า สภาพภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีคุณภาพ การปฏิบัติดีเยี่ยม ได้แก่ ด้านมุมมองตามพระคริสตธรรมคัมภีร์ เหตุปัจจัยสนับสนุนภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ได้แก่ การประกาศความเชื่อ การให้ความสำคัญกับการศึกษา เหตุปัจจัยลดรั้ง ได้แก่ ความไม่เท่าเทียมกัน ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความเชื่อและศรัทธาในพระเจ้า 2) ทบทวนวิสัยทัศน์เดิม มุ่งมั่นในการจัดการศึกษาและพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ตามแบบอย่างขององค์พระเยซูคริสต์ ควบคู่ไปกับการรู้ทางด้านวิชาการ 3) การกำหนดวิสัยทัศน์ กลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา มีภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ตามแบบอย่างขององค์พระเยซูคริสต์ 4) พันธกิจการบริหาร ส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา ตามแบบอย่างขององค์พระเยซูคริสต์ ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรตามมาตรฐานวิชาชีพ การทำงานเป็นทีม 5) โรงเรียนมีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้แก่ กลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา มีภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ตามแบบอย่างขององค์พระเยซูคริสต์ ครูและบุคลากรมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ 6) ประเด็นกลยุทธ์ในการกำหนดแผนงานโครงการ ได้แก่ กลยุทธ์การนำตนเอง กลยุทธ์การนำทีม และกลยุทธ์การนำองค์กร

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ แนวทางเชิงกลยุทธ์ การพัฒนาภาวะผู้นำ

Abstract

This mixed-method study aimed to develop the strategies promoting servant leadership for school administrators of Chiang Rai International Christian School (CRICS). The results showed that: 1) The servant leadership among school administrators at CRICS, in overall, was found at the high level. The aspect showing excellent implementation was Biblical Worldview. The promoting factors for servant leadership were statement of faith declaration, and paying attention on education. The de-promoting factors were inequality, constraints in working

to serve the God. The desirable future scenario for servant leadership comprised belief and faith in principles of God prescribed in the Bible. 2) Review existing vision, determine in offering education and develop students to attain morality and ethics following Jesus as well as achieve academic competence nurtured by CRICS instructional approach. 3) Determine vision underpinning the CRICS school administrators possess servant leadership as role-modeled by Jesus and are able to efficiently administer the school. 4) Administration mission referring to promoting and developing servant leadership of school administrators as role-modeled by Jesus, promote and develop teacher professional competency, teamwork. 5) Determine goals referring to CRICS school administrators possess servant leadership as role-modelled by Jesus, teachers and educational personnel holding knowledge and competence in professional standards and construct values. 6) The strategic issues for determining project plans were Leading Strategies, Teamwork and Organizing Strategies.

Keywords: Servant Leadership, Strategies, Developing

บทนำ

ในยุคของศตวรรษที่ 21 ในช่วงระหว่าง ค.ศ. 2001-2100 เทคโนโลยีและโลกาภิวัตน์ มีอิทธิพลอย่างมากต่อองค์กรและรูปแบบการทำงานขององค์กร การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันดังกล่าวทำให้องค์กรมีลักษณะยืดหยุ่น ไร้ขอบเขตและ โครงสร้างที่แน่นอน ทำให้วิธีการทำงานเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่อาศัยความสามารถทางด้านร่างกายมาเป็นการทำงานที่ต้องใช้ความสามารถหรือความฉลาดทางปัญญามากขึ้น (สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ, 2553 : 45) ดังนั้น แนวทางที่จะช่วยสนับสนุนการทำงานแบบสมัยใหม่จึงต้องอาศัยการมอบอำนาจให้แก่บุคลากร ซึ่งการมอบอำนาจแก่บุคลากรจะได้ผลดี คือ วัฒนธรรมองค์กรที่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน การมอบอำนาจนี้คือ ทิศทางที่ทำให้เกิดภาวะผู้นำพร้อมที่จะเป็นผู้บริการนั่นเอง (อาทิตย์ยา บริพันธ์, 2560 : 1) แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำในปัจจุบันจึงเน้นไปที่การมีคุณธรรมซึ่งสนับสนุนให้ผู้ตามสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นผู้นำได้มากกว่าที่จะใช้

ตำแหน่งเพื่อการควบคุมหรือจำกัด ความสามารถของผู้ตาม สอดคล้องกับทัศนะของ กวี วงศ์พูน (2550 : 105) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำเป็นการที่ผู้นำใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่ ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนาจการ โดยใช้กระบวนการ สื่อสารซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย สำหรับทัศนะของวิโรจน์ สารรัตนะ (2553 : 90) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการอิทธิพลที่ช่วยให้กลุ่มบุคคลสามารถบรรลุเป้าหมาย ที่กำหนด หรือผู้นำเป็นผู้มีอิทธิพลซึ่งกันและกันระหว่างผู้นำและผู้ตามเพื่อให้การ ดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรและเกิดการเปลี่ยนแปลง ดังที่ Daft (2002 : 12) ได้ ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำอย่างต่อเนื่องและได้สรุปแบ่งผู้นำออกเป็น 4 แบบ คือ ผู้นำเผด็จการ (Authoritarian Leadership) ผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Leadership) ผู้นำแบบผู้พิทักษ์ (Stewardship Leadership) และผู้นำแบบผู้รับใช้ (Servant Leadership) ซึ่ง Daft สนับสนุนการนำรูปแบบภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้เป็นมาใช้ในการบริหารงานท่ามกลาง ภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย เปิดสอนนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล (Kindergarten) อายุ 5 ขวบ ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (เกรด 12) เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา (CRICS Legal Board of Trustees) และดำเนินการบริหารโดยคณะกรรมการอำนวยการ (CRICS Working Committee) ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากมูลนิธิคริสเตียนไทยเพื่อการศึกษาทางด้านวิชาการอยู่ภายใต้ การบริหารงานของคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ (Educational Leadership Team) และมี คณะกรรมการฝ่ายบริหาร (Administration Leadership Team) เป็นผู้บริหารงานกิจการ โรงเรียนประจำวัน โรงเรียนมีวิสัยทัศน์เพื่อมุ่งมั่นในการจัดการศึกษาและพัฒนานักเรียน ให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ตามแบบอย่างขององค์พระเยซูคริสต์ ควบคู่ไปกับ ความรู้ทางด้านวิชาการ โดยผ่านการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนคริสเตียนนานาชาติ โรงเรียนมีเป้าหมายหลักในการจัดการศึกษาให้แก่นุตรของผู้นำทำงานรับใช้พระเจ้า (Missionary) จากองค์กรคริสเตียนในประเทศไทยและต่างประเทศซึ่งทำงานรับใช้พระเจ้า ด้านสังคมสงเคราะห์ในจังหวัดเชียงราย นอกจากนี้โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้นักเรียนใน พื้นที่จังหวัดเชียงรายและพื้นที่ใกล้เคียงได้เข้ารับการศึกษาระบบโรงเรียนนานาชาติ

ที่ผ่านมาโรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงรายได้รับการอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการให้จัดตั้งโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดเชียงรายเป็นแห่งที่ 2 ซึ่งถือเป็นสถานศึกษาที่เปิดดำเนินการอีกแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงราย โดยมีผู้ปกครองนักเรียนทั้งครอบครัวชาวไทย และชาวต่างประเทศให้ความสนใจและได้นำบุตรหลานเข้ามาศึกษาในโรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงรายอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเสนอแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน โดยเริ่มจากการพัฒนา กลยุทธ์โดยใช้แนวทางตามกระบวนการของ Balanced Scorecard มากำหนดเป็นแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา ดังนี้ แนวทางด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communities : PLCs) แนวทางด้านความแตกต่างระหว่างผู้เรียน (Differentiation) แนวทางการคิดเชิงเชิงลึกและซับซ้อน (Depth and Complexity) แนวทางการสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiring Scholars) แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Engaging Learners) แนวทางด้านการบูรณาการตามพระคริสตธรรมคัมภีร์ (Biblical Integration) และแนวทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology) เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลกับนักเรียนและบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อเสนอแนวทางเชิงกลยุทธ์ในการส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ด้านความรู้

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับสภาพภาวะผู้นำแบบผู้รับและเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา รวมถึงภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้และแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงใหม่

2. ด้านการนำไปใช้ ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อ

2.1 กลุ่มผู้บริหาร

2.2 กลุ่มครูผู้สอน

2.3 คณะกรรมการสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ (Servant Leadership) ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษาโรงเรียน คริสเตียนนานาชาติเชียงใหม่

1.2 เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษาโรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงใหม่

1.3 ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษาโรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงใหม่ ตามแนวคิดคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์

1.4 การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงใหม่

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Resource) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย จำนวน 6 คน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย จำนวน 36 คน

1.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) ได้แก่ หนังสือ ตำรา บทความและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้

ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย

ขอบเขตด้านเวลา การวิเคราะห์หัตถ์ที่ส่งผลถึงปัจจุบัน ย้อนหลังจากปัจจุบันไป 2 ปี และภาพอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้นในระยะ 4 ปีข้างหน้า

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้บริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัย (Research Design) และกำหนดวิธีการวิจัย (Research Methodology) เพื่อตอบคำถามการวิจัย (Research Question) โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย

1. การออกแบบการวิจัย (Research Design)

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 คำถามการวิจัยภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย มีสภาพเป็นอย่างไรและอยู่ในระดับใด

2.2 วิธีการวิจัย (Research Method) ในขั้นตอนนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ

2.3 เครื่องมือการวิจัย

2.3.1 รายการเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.3.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

2.3.3 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.4 แหล่งข้อมูลและการจัดเก็บ

2.4.1 แหล่งข้อมูล

2.4.2 วิธีการเก็บข้อมูล

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่ม
ผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย

1. การออกแบบการวิจัย (Research Design)

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 คำถามการวิจัยมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของ
กลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษาโรงเรียน คริสเตียนนานาชาติเชียงราย

2.2 วิธีการวิจัย (Research Method) ในขั้นตอนนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวม
ข้อมูลโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2.3 เครื่องมือการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การระดมสมอง (Brain
Storming)

2.4 แหล่งข้อมูลและการจัดเก็บ

2.4.1 แหล่งข้อมูล

2.4.2 การจัดเก็บข้อมูล

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการระดมสมอง (Brain Storming) มาทำการ
วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญและการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเหตุและผล (Cause and effect) และสรุป
เนื้อหาเชิงบรรยาย (Content Analysis) เกี่ยวกับเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำแบบ
ผู้รับใช้ของบุคลากรในโรงเรียนคริสเตียนนานาชาติ เชียงราย

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาภาพอนาคตที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่ม
ผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย ตามแนวคิดคุณลักษณะของ
ผู้นำที่พึงประสงค์

1. การออกแบบการวิจัย (Research Design)

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 คำถามการวิจัยภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้
ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย ตามแนวคิด
คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ควรเป็นอย่างไร

2.2 วิธีการวิจัย (Research Method) ในขั้นตอนนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวม
ข้อมูลโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2.3 เครื่องมือการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้
คือ การวิจัยแบบ EFR และการวิจัยแบบ EDFR เกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำ
แบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย ตาม
แนวคิดคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์

2.4 แหล่งข้อมูลและการจัดเก็บ

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.5.1 ดำเนินการถอดบทสัมภาษณ์ที่รวบรวมได้จากการวิจัยแบบ
EFR เกี่ยวกับภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ของกลุ่มผู้นำการบริหาร
การศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย ตามแนวคิดคุณลักษณะของผู้นำที่
พึงประสงค์ จากนั้นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) และสรุปเนื้อหา
แล้วสังเคราะห์นำเสนอภาพอนาคตที่พึงประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมภาวะ
ผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย
ต่อไป

2.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยแบบ EDFR ดำเนินการ
วิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย

1. การออกแบบการวิจัย (Research Design)

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 คำถามการวิจัยแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษาโรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย ควรเป็นอย่างไร

2.2 วิธีการวิจัย (Research Method) วิธีการวิจัยในครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2.3 เครื่องมือการวิจัย

2.4 แหล่งข้อมูลและการจัดเก็บ

2.4.1 แหล่งข้อมูล

2.4.2 การจัดเก็บข้อมูล

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย โดยผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ และสรุปเนื้อหาเชิงบรรยาย (Content Analysis) แล้วนำเสนอเป็นแผนงานโครงการ (Strategy Map/ Road Map/ Timeline)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่า แนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย ดังนี้

1. สภาพภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านมุมมองตามพระคริสตธรรมคัมภีร์ (Biblical

Worldview) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการขอบพระคุณ (Thankful Stewardship)

2. เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงใหม่

เหตุปัจจัยที่สนับสนุนภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มผู้บริหารการศึกษาได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการปกครองโรงเรียน ปฏิบัติตามถ้อยแถลงการดำเนินชีวิตตามความคาดหวังแบบ “วิถีชีวิตคริสเตียน” เช่นหลักข้อเชื่อของคริสเตียน การเข้าร่วมนมัสการกับคริสตจักร ความคาดหวังในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมรวมทั้งสร้างบรรยากาศของการทำงานเป็นทีม ครูและกลุ่มผู้บริหารการศึกษาทุกคนเป็นมิชชันนารี ซึ่งได้รับการทรงเรียกจากพระเจ้าให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการศึกษา นอกจากนี้คณะครูและกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะแบ่งปันความรักของพระเยซูคริสต์ ผ่านการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานสอน ยึดหลักการจัดกิจกรรมด้านการเรียนการสอนเป็นงานหลักสำคัญที่มาเป็นอันดับ 1 เสมอ

3. ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงใหม่ ตามแนวคิดคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์

จากการศึกษาพบว่าภาพอนาคตที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา ประกอบด้วย ความเชื่อและศรัทธาในหลักธรรมของพระผู้เป็นเจ้า ตามคริสตธรรมคัมภีร์ ได้แก่ ความรู้สึกรักขอบพระคุณพระเจ้าที่ทรงประทานความสามารถ ผู้บริหารแบบมืออาชีพ และการปฏิบัติตนเพื่อให้มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับคุณลักษณะอันสมบูรณ์ของพระเยซูคริสต์เจ้า ได้แก่ การให้เกียรติและยกย่องผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่นให้พบความสำเร็จก่อนความต้องการของตนเองเสมอ

4. แนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย

จากผลการศึกษาพบว่า แนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย ดังนี้

1) การประเมินสภาวะการณ์ พบว่า สภาวะภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีคุณภาพการปฏิบัติดีเยี่ยม ได้แก่ ด้านมุมมองตามพระคริสตธรรมคัมภีร์ (Biblical Worldview) เหตุปัจจัยที่สนับสนุนภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ได้แก่ การประกาศความเชื่อ หลักการทำงานเป็นทีม การกำหนดภาระใจในการทำงานเพื่อรับใช้องค์พระผู้เป็นเจ้า และการให้ความสำคัญกับการศึกษา

2) ทบทวนวิสัยทัศน์เดิม มุ่งมั่นในการจัดการศึกษาและพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ตามแบบอย่างขององค์พระเยซูคริสต์ ควบคู่ไปกับความรู้ทางด้านวิชาการโดยผ่านการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนคริสเตียนนานาชาติ

3) การกำหนดวิสัยทัศน์ กลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษาของโรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย มีภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ตามแบบอย่างขององค์พระเยซูคริสต์ สามารถบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

4) พันธกิจการบริหาร ส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา ตามแบบอย่างขององค์พระเยซูคริสต์ ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรตามมาตรฐานวิชาชีพ สร้างค่านิยม การดำเนินชีวิตตามวิถีคริสเตียน และการทำงานเป็นทีม โรงเรียนมีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

5) กำหนดจุดหมาย ได้แก่ กลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษาของโรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย มีภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ตามแบบอย่างขององค์พระเยซูคริสต์ ครูและบุคลากรมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ มีค่านิยมการดำเนินชีวิตตามวิถีคริสเตียน และการทำงานเป็นทีม โรงเรียนมีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

6) ประเด็นกลยุทธ์ในการกำหนดแผนงานโครงการ ได้แก่ กลยุทธ์การนำตนเอง (ส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา ตามแบบอย่างขององค์พระเยซูคริสต์) กลยุทธ์การนำทีม (ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะครู และบุคลากรตามมาตรฐานวิชาชีพสร้างค่านิยม การดำเนินชีวิตตามวิถีคริสเตียน และการทำงานเป็นทีม) และกลยุทธ์การนำองค์กร (โรงเรียนมีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับสภาพภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้และเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา รวมถึงภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้และแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของกลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษา โรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย

2. ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งทั้งสามกลุ่มเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่อยู่ภายใต้ความศรัทธาต่อพระผู้เป็นเจ้าที่รับใช้มวลมนุษย์ร่วมกัน เป็นการสร้างจุดเริ่มต้นที่เปลี่ยนแปลงตนเองก่อนการไปเปลี่ยนแปลงผู้อื่น

3. กลุ่มผู้นำการบริหารการศึกษาโรงเรียนคริสเตียนนานาชาติเชียงราย สามารถนำภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ด้วย โดยอาจกำหนดเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษาเพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติในสถานศึกษาด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ขององค์กรอื่นๆ นอกเหนือจากองค์กรทางการศึกษา เพื่อการเกิดผลลัพธ์ด้านบวกขององค์กร เพราะภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ เป็นภาวะผู้นำที่ประกอบด้วยเรื่องความรัก ความเมตตา การเห็นคุณค่าและการเสียสละ
2. ควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อใช้กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ สำหรับผู้บริหารโรงเรียนนานาชาติ
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา

รายการอ้างอิง

- กวี วงศ์พุด. (2550). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี.
- เกรียงไกร ยิ่งยง. (2559). ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลนครราชสีมา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 27(1), 143-155.
- เชษฐรัตน์ ไชยเผือก. (2558). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพฯ*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2553). *ผู้บริหารโรงเรียน : สามมิติการพัฒนาวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (2553). *การเปลี่ยนแปลงโลกของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาสู่ครูมืออาชีพ*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อาทิตย์ บรินพันธ์. (2560). *โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำฝ่ายบริหารของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ*. (ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. สุรินทร์.